

Připravili jsme pro vás rozesílku 3/2021. Najdete v ní pozvánky (str. 2–4), upozornění na grantové výzvy (str. 1), inspiraci a náměty (str. 5–6), program Učíme se venku (str. 7), projekt Škola pro udržitelný život (str. 8), tipy na pomůcky a publikace (str. 12), nabídku vzdělávání (str. 9, příloha 1), nabídku výukových programů a projektových dnů pro školy (str. 10–11, příloha 2), zprávy a informace.

Některé texty rozesílky zůstávají beze změny, slouží jako rychlý zdroj informací.

Nové texty jsou označeny ikonkou

Archív rozesílek:

www.liska-evvo.cz/rozesilka

Sledujte prosím web a Facebook LÍSKY, kde vás budeme aktuálně informovat o konání/rušení akcí.

Akce do DIÁŘE:

St – Pá 24.–26. února	Rozšiřující studium pro koordinátory EVVO www.liska-evvo.cz
Úterý 2. března	Workshop Simulační a strategické hry www.liska-evvo.cz
Středa 24. března	Férová kavárna a otevřeně dveře v Lísce www.liska-evvo.cz
Čt – Pá 22.–23. dubna	Rozšiřující studium pro koordinátory EVVO www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 3. června	XX. Krajská konference o EVVO, téma: Cíle udržitelného rozvoje www.liska-evvo.cz

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Nabídka vzdělávacích akcí LÍSKY
- 2 Nabídka programů LÍSKY pro školy
- 3 Nabídka výrobků k EVVO, ceník

Zdroje (nejen) pro EVVO

■ Výzva na podporu ekologických aktivit ve Zlínském kraji pro rok 2021

Vyvěšena na stránkách kraje v sekci Dotace, Aktuálně vyhlášené výzvy, odkaz: www.kr-zlinsky.cz/rp04-21-podpora-ekologickych-aktivit-v-kraji-aktuality-16670.html

Žádosti přijímány do 19. 2. 2021 do 12:00 hodin.

Celková alokace je 1.000.000 Kč.

POZOR změna: 1 organizace může podat jen 1 žádost.

■ Výzva Sážíme budoucnost – hlavou – srdcem – rukama

Nadace Partnerství vyzývá: zasadte se s námi o lepší budoucnost a přidejme společně do české krajiny 10 milionů stromů pro odolná města a zdravou krajinu.

www.sazimebudoucnost.cz

■ Program LIFE

V prosinci byla vyhlášena zvláštní dotační výzva na podporu posílení kapacit nevládních organizací povzbudit účast veřejnosti na provádění evropské zelené dohody - informace viz: <https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/life-2020-call-proposals-ngos-european-green-deal-ngo4gd>
Více na www.program-life.cz

Zprávy z LÍSKY

Férový obchůdek a kancelář LÍSKY zůstává nadále uzavřena. Pokud potřebujete doplnit zásoby fairtradových výrobků, ozvěte se na infoevvo@seznam.cz

Dokončili jsme závěrečné zprávy projektů, plánujeme osvětové kampaně, projektové dny a výukové programy pro školy, vzdělávací akce pro pedagogy a lektory EVVO, kompletujeme sady pomůcek pro učení venku, promyšlíme nové programy a pomůcky.

Těšíme se na nový projekt Učíme se venku s Lískou, podpořený MŽP. Pokračujeme v koordinaci programu Škola pro udržitelný život pro náš region – zapojeny jsou ZŠ Huslenky a ZŠ INTEGRA Vsetín. A úplně nejvíc se těšíme, až se potkáme.

Osvětové kampaně LÍSKY

Poctivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (1.–30. dubna)

Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené (9.–31. května)

Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny (1. května – 30. června)

Stromy a my (15. září – 31. října)

Po dobu trvání dané kampaně poskytujeme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi. V regionu jsou připravovány programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd.

www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Podpořte LÍSKU

Programy a činnost LÍSKY můžete finančně podpořit dvěma způsoby:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře DARUJME.CZ

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2020 členové Klubu Lísky zaslali 42.900 Kč. Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCĚ

prostřednictvím darovacího formuláře DARUJME.CZ

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy.

www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2020 jsme z vašich darů získali 14.406 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

Pozvánky

XX. Krajská konference o EVVO

Jubilejní akreditovaná vzdělávací akce na podporu krajského systému EVVO ve Zlínském kraji.

TÉMA: Cíle udržitelného rozvoje – jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa.

Zlín, 3. 6. 2021, prostory Fakulty technologické, UTB Zlín

REFERÁTY, WORKSHOPY A PREZENTACE PŘIPRAVUJÍ:

- Doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc., vedoucí Katedry rozvojových a environmentálních studií UP Olomouc: **Dějiny blízké budoucnosti – sedm možných scénářů.**
- RNDr. Yvonna Gailly, Ekologický institut Veronica: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa.**
- Mgr. Ing. Lenka Pánková, ARPOK Olomouc: **Globální rozvojové vzdělávání v životě školy.**
- Bc. Petr Kucka, Centrum Veronica Hostětín: **Příklady programů pro školy.**
- Ing. Jan Smrčka, Simona Neprašová, Tereza Praha: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa na příkladu Ekoškolky.**
- Mgr. Helena Nováčková, Lipka Brno: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa na příkladu ověřených témat a námětů v programu MŠ.**
- Mgr. Helena Nováčková, Bc. Tadeáš Žďárský, Lipka Brno: **Růst či nerůst?**
- Mgr. Johana Krajčířová, Mgr. Ing. Lenka Pánková, ARPOK Olomouc: **Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) – inspirace do výuky.**
- Doc., RNDr. Jan Růžička, Ph.D. Fakulta technologická UTB: **Laboratorní pokus.**
- Mgr. & Mgr. Bohuslav Sedláček, ZŠ Vsetín, Rokytnice: **Jeden svět na školách.**
- RNDr. Blažena Hušková: **Místně zakotvené učení.**
- Mgr. Lenka Pavelčíková, DDM Šikula Uherské Hradiště: **Příhody ze zahrady líšky Bystroušky.**
- Ing. Jan Smrčka, Simona Neprašová, Tereza Praha: **Čtyři příběhy Ekoškolky.**
- Mgr. Helena Nováčková, Lipka Brno: **Luční školka.**
- Mgr. Vladimír Šácha, VIS Bílé Karpaty: **Voda – život v každé kapce**

Dopolední program i workshopy proběhnou ve dvou sekcích:

Sekce A

pro MŠ a I. stupeň ZŠ

Sekce B

pro II. stupeň ZŠ a SŠ

www.liska-evvo.cz/doc/krajska-konference

Přihlášky do 21. 5. 2021.

- **6 statečných za klima: Jak nadchnout mladé pro životní prostředí?**
Pondělí 15. února, www.nadacepartnerstvi.cz

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 3/2021

strana 2

Pozvánky

Středisko ekologické výchovy SEVER a Vzdělávací program Varianty společnosti Člověk v tísni, o.p.s. vás srdečně zvou na odpolední distanční (on-line) ACTIVE KEMP

Chcete se naučit něco nového, poznat podobně smýšlející lidi, poradit se svými nápady, podělit se o své zkušenosti? Pak je kemp přímo pro vás!

>>> Termín: 1. – 7. 2. 2021. Kemp se skládá ze společných odpoledních setkání, která začínají vždy v 17 hodin a vlastní práce s možností konzultací.
>>> Pro koho: Pro mladé lidi ze středních škol, kteří mají zájem o dění kolem
>>> Cena: Zdarma

PRŮBĚH KEMPU:

1. on-line setkání – pondělí 1. 2. 2021 (2 hodiny):
  - Úvod, představení lektorů, účastníků, úvodní aktivity
  - Zadání únikové simulační hry
2. on-line setkání – čtvrtek 4. 2. 2021 (2 hodiny):
  - Samostatná práce na řešení únikové hry
  - Představení výstupu z únikovky, diskuse
  - Workshop na téma vystupování na veřejnosti
3. on-line setkání – neděle 7. 2. 2021 (2 hodiny):
  - Samostatná práce na úkolu z workshopu
  - Prezentace výstupu úkolu z workshopu, diskuse
  - Závěr

Bude-li třeba, lektori vám budou k dispozici i v jiných dnech a časích, které si domluvíme na setkáních.

>>> Přihlášení: E-mailem na níže uvedený kontakt. Do e-mailu napište své jméno, školu, kterou navštěvujete a jaké téma z veřejného dění vás zajímá, případně zajímavosti o sobě. Do předmětu e-mailu napište „KEMP on-line“
>>> Co je třeba pro účast: Počítač s kamerou, mikrofonem a přístupem k internetu, ochota diskutovat a zkusit si něco nového.
Další: Setkání budou probíhat na platformě MS Teams, využívat budeme ještě další on-line nástroje (např. jamboard, flippity, google disk).
Kontakt: Karin Richterová, 734 310 966.
karin.richterova@ekologickavychova.cz

Kemp je realizován v rámci projektu UBUNTU – škola demokratického občanství, podporeného z OPVVV, č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008129

DISKUZE s představiteli zlínských inovativních škol

Učit „jinak“ má smysl.

ve středu 10. 2. 2021 od 17:30 hod. on-line na ZOOM

Sýkorka
LESNÍ KOMUNITNÍ ŠKOLA

■ Stezka křížem krážem

Na celý únor připravilo ALCEDO pod záštitou města Vsetín pro všechny rodiny s dětmi stezku se zábavnými úkoly k vyluštění tajenky. Cílem je obejít všech 12 stanovišť a tajenku odhalit.

Více na www.alcedovsetin.cz/hlavni-udalosti/257-stezka-kzizem-krazem

ALCEDO
Středisko volného času Vsetín

STEZKA KŘÍŽEM KRÁŽEM

Kdy: od 1. do 28. února 2021 Kde: město Vsetín

Pod záštitou města Vsetín vás zveme na stezku se zábavnými úkoly k vyluštění tajenky! Cílem je obejít s rodinou 12 stanovišť a odhalit tajenku, za kterou vás čeká odměna.

Na každém stanovišti vyluštíte jedno nebo dvě písmena, tajenku poté zašlete do 28. února 2021 na e-mail den.zeme@alcedovsetin.cz. Do předmětu napište STEZKA KŘÍŽEM KRÁŽEM a uveďte:

- správné znění tajenky,
- počet účastníků při luštění.

STANOVIŠTĚ:

1. ALCEDO – středisko volného času (UL. ZÁVĚS KALENDRY)
2. VKCI – VZDĚLÁVACÍ A KOMUNITNÍ CENTRUM INTEGRA VSETÍN (UL. JIRÁSKOVA)
3. OBLASTNÍ SPOLEK ČERVENÝHO KŘÍŽE VSETÍN (UL. 4. KVĚTNA)
4. DOMOV PRO SENIORY JASENKA
5. HVĚZDÁRNA VSETÍN (UL. JABLOŇOVÁ)
6. ZÁMEK VSETÍN (HORNÍ NÁMĚSTÍ)
7. MATEŘSKÁ ŠKOLA KOBZÁŇOVA
8. INFOCENTRUM VSETÍN (DOLNÍ NÁMĚSTÍ)
9. KINO VSETÍN (UL. SVĚTOV)
10. DIAKONIE – DOBROČINNÝ OBCHŮDEK (UL. NA PŘÍKOPĚ)
11. SMETANOVA OBCHODNÍ GALERIE
12. VÝVĚSNÍ TABULE ALCEDA PŘED MĚM

■ Kulatý stůl na téma: Jak posílit výuku o globálních tématech prostřednictvím výstupů projektu Get up and Goals?

Online ve čtvrtek 11. února od 14 do 16.30 hodin (platforma Zoom).

Ke kulatému stolu jsou přizváni zástupci škol, státních institucí, asociací, neziskových organizací a další aktéři v oblasti GRV.

V rámci kulatého stolu budeme diskutovat otázku:

Jaké možnosti pro začleňování globálních témat učitelé a školy mají?

Kulatý stůl se koná v rámci mezinárodního projektu s názvem Get up and goals! Global Education Time: an international network of learning and active schools for SDGs, který je finančně podpořen z Evropské unie a z prostředků České rozvojové agentury v rámci zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

Přihlašování do 3. 2. 2021. www.arpok.cz

Pozvánky

- **Reflexe na konec hodiny 6x jinak, 2. února 2021.**
Na webinaru je třeba se předem PŘIHLÁSIT ZDE:
<https://bit.ly/3sETrWh>

- **Jak na komunitní projekty, pátek 19. února 2021,**
www.nadacevia.cz/nabidka-programu/ziva-komunita/prihlaska-na-seminar-jak-na-komunitni-projekty/

- **Symposium "Živé zemědělství", 12.–13. března 2021**
více info na www.asociaceampi.cz/co-delame/symposium/

Zprávy z webu a tisku

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání prošel revizí,

přehled změn najdete na
<https://revize.edu.cz/prehled-zmen-v-rvp-zv>

Témata vzdělávání v roce 2021

Další témata najdete v Tiskové zprávě
http://bit.ly/Temata_školství_2021

OSN vyhlásilo rok 2021 Mezinárodním rokem ovoce a zeleniny (IYFV)

Cílem je zvýšit povědomí a zaměřením politické pozornosti na výživové a zdravotní přínosy konzumace ovoce a zeleniny; podporovat rozmanitou, vyváženou a zdravou stravu a životní styl konzumací ovoce a zeleniny; snižovat ztráty a odpad těchto potravin.

www.fao.org/fruits-vegetables-2021/en/
<https://youtu.be/6CZ9mF8EaLI>

Zprávy z webu a tisku

Češi do soutěže o evropský strom roku letos posílají jablň

V pondělí 1. února odstartoval nový ročník soutěže Evropský strom roku, v němž veřejnost hlasuje o nejzajímavější strom z celé Evropy. Česká republika se v roce 2020 radovala z vítězství svého kandidáta a také letos posílá do klání zajímavý strom. Svého národního vítěze a jediný ovocný strom v soutěži – jablň u Lidmanů z Machova na Náchodsku.

www.novinky.cz/bydleni/zahrada/clanek/obhajime-zlato-z-lonskeho-roku-cesi-do-souteze-o-evropsky-strom-roku-letos-posilaji-jablony-40349577

Festival umění a kreativity ve vzdělávání

Název FUK odkazuje na současný stav školství, který nám není lhostejný. Nové trendy (nejen ve vzdělávání) stojí na rozvoji kompetencí uplatnitelných v 21. století a jemných dovednostech (soft skills), které zastřešují kreativita a kritické myšlení. Umění je prostředek, jak tyto dovednosti rozvíjet a zároveň chápat okolní svět. Jakým způsobem pomohla současná, v mnoha ohledech nepříznivá situace nastartovat změny ve vzdělávání? Byly kreativita a umění nástroji při překonání bariér mezi online a offline světem a inovačním bytatelem, nebo ne? Co mohou a měly by ovlivnit děti?

První ročník festivalu FUK nabízí rodičům, dětem, učitelům a široké i odborné veřejnosti celou řadu workshopů, debat, rodinných dílen, prezentací a dalších formátů. Staňte se na chvíli designérem nebo architektem, sdílejte své příběhy nebo si vyzkoušejte na vlastní kůži, co má společného učení jazyků nebo fyzika s tancem. Program bude dle možností probíhat v online i offline formátu.

Protože nám to není FUK!

Kdy? Festival bude probíhat od 20. ledna do 6. února 2021

Pro koho? Pro pedagogy, děti, rodiče i širokou veřejnost

Jak? Určitě online! Přístupový link k akcím pošleme den předem

Za kolik? Zdarma i za úplatu

Máte dotaz? Nebo nepřišly přístupové údaje?

Napište nám na fuk@dox.cz

www.dox.cz/festival-umeni-a-kreativity-ve-vzdelavani

Nežádanější povolání budoucnosti? Datový vědec a digitální marketér s kritickým myšlením

Kurýr, účetní, ale i farmaceut nebo krizový manažer. To jsou pracovní pozice, po kterých je momentálně největší poptávka. Co ale z kariérního hlediska přinese budoucnost?

Celý článek na <https://forbes.cz/nezadanejsi-povolani-budoucnosti-datovy-vedec-a-digitalni-marketer-s-kriticky-myslenim/>

Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

ONLINE konference o tom, jak v praxi zavádět nové metody, aby se staly běžnou součástí výuky.

Osmdesát učitelů MŠ a ZŠ z Říčanska a okolí si pustilo k tělu i do své výuky na dobu dvou let externí mentorky z muzea.

A zároveň se učili, **jak novinky, které úspěšně zavedou do své výuky, posílat dál** mezi své další kolegy a kolegyně.

Je to funkční model? Jaké má výhody a s jakými problémy se vy, učitelé, opravdu potýkáte? Přijďte se inspirovat, přijďte diskutovat!

• 23. března 2021 ON- LINE

• Zdarma.

• Na koho se můžete těšit?

- Arnošt Veselý, vedoucí expertní skupiny v rámci přípravy strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+
- Justina Danišová, metodička vzdělávacího centra TEREZA
- Václav Fiala, učitel, vítěz soutěže Global Teacher Prize 2020
- Hana Splavcová, garantka předškolního stupně vzdělávání v Národním pedagogickém institutu ČR
- Gabriela Blovká, ředitelka MŠ Světice
- Marcela Erbeková, ředitelka ZŠ Mnichovice
- Jaroslav Faltýn – ředitel odboru předškolního, základního, základního uměleckého a speciálního vzdělávání MŠMT ČR
- Václav Trojan – odborník na vzdělávání

Podrobné informace o řečnících, tématech webinářů a celém programu naleznete na [webových stránkách](#). Přihlaste se vyplněním [přihlášky](#), kde máte rovnou možnost si vybrat webináře. Před konáním konference vám zašleme odkaz na on-line přenos.

Konferenci pořádá Muzeum Říčany ve spolupráci s MŠMT ČR, MAP v ORP Říčany, Společností pro kvalitu školy a Městem Říčany, u příležitosti ukončení 4 letého projektu „Oborový mentoring v přírodovědném a polytechnickém vzdělávání na ZŠ a MŠ“, finančně podpořeném z Evropské unie.

www.muzeumricany.cz

Jak se učit s dětmi aneb aby učení doma nebylo peklo

Situace je nyní trochu složitější, nejenom pro rodiče, ale pro všechny. Proto i my vám přinášíme pár rad, jak se s dětmi učit efektivněji.

1. Buďte v klidu a zbytečně se nestresujte. Společný čas se snažte co nejvíce užívat.
2. Pokud se s dětmi učíte, spíše je chvalte a upozorňujte na to, co jim jde dobře. Jakmile narazíte na chybu, kterou by mělo znát, snažte se ho na ní navést. Ať si na ní přijde samo a opraví ji. V žádném případě ho nekritizujte a chyby nepředhazujte. Používejte spíše slova: „Zkus se na to ještě podívat. Nemohlo by to být trochu jinak? Jsi skvělý a určitě na to přijdeš... Pokud si nejsi jistý, kde bys to mohl najít a upřesnit si to?“
3. Žádný učený z nebe nespádl a plno lidí se učí ze svých chyb. Když ale necháte iniciativu na dítěti a necháte ho samo pracovat, přicházet si na to, případně si to dohledat, stává se samostatnějším a bude potřebovat při učení méně vašeho dozoru.

Celý článek na www.basic.cz/jak-se-ucit-s-detmi-aneb-aby-uceni-doma-nebylo-peklo/

Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

Programy LÍSKY pro rodiny s dětmi

Vybírat můžete z nabídky exkurzí, víkendových a prázdninových pobytů, táborů, programů i soutěží.

www.liska-evvo.cz/doc/rodiny-s-detmi

Volné chvíle můžete s dětmi trávit VENKU, například ve společnosti skřítky Lískáčka – zpřístupnili jsme všechny vytvořené metodické listy,

www.liska-evvo.cz/doc/namety-lisky

Náměty na pozorování, tvoření a hry v přírodě najdete zde

www.liska-evvo.cz/doc/namety-a-pomucky

Nově zde najdete **Hravé učení pro děti,**

www.liska-evvo.cz/doc/hrave-uceni-pro-deti

Inspirace z Přírodovědného centra TRNKA při DDM Šikula Uherské Hradiště

Najdete na webových stránkách DDM Šikula,

www.ddmsikula.cz

Staňte se Fairtradovou školou,

www.fairtradeskoly.cz/kontakt

Nakupujme odpovědně

MŽP chce inspirovat firmy i veřejnou správu k odpovědným nákupům.

www.cr2030.cz/magazin/kvalita-zivota/mzp-chce-inspirovat-firmy-i-verejnou-spravu-k-odpovednym-nakupum/

Kniha VZÁCNÉ A OHROŽENÉ DRUHY BEZOBRATLÝCH ZLÍNSKÉHO KRAJE ke stažení zdarma

Jsou nepostradatelní pro život v okolní přírodě, přesto často na hranici vymření. Seznamte se s ohroženými a vzácnými druhy bezobratlých živočichů prostřednictvím nové publikace Zlínského kraje.

Krajský úřad Zlínského kraje vydává další z řady regionálních populárně naučných publikací, tentokrát na téma vzácných a ohrožených druhů bezobratlých živočichů ve Zlínském kraji.

Jedním z odborníků, kteří se na přípravě publikace podíleli, je

RNDr. Lukáš Spitzer, Ph.D. z Muzea regionu Valašsko. Bezobratlí jsou nepostradatelnou složkou naší přírody. Řadí se mezi ně např. významní opylovači jako motýli, vosy, včely či mravenci, nebo naopak jejich predátoři jako jsou střevlci či pavouci.

Tato publikace přináší kvalitně zpracované informace o 165 nejvýznamnějších druzích chráněných a ohrožených bezobratlých. Na její přípravě nezištně spolupracovalo několik desítek odborníků a fotografie živočichů i jejich biotopů poskytlo na pět desítek fotografů. Na základě údajů o známých nálezích a o ohrožení druhů vystavěli editoři publikaci na nejprozkoumanějších skupinách hmyzu. Vedle 54 druhů motýlů či 61 druhů brouků nechybí ani veřejnosti méně známé skupiny, mezi něž patří ploštice, křísi, sítkokřídli, blanokřídli, rovnokřídli nebo vážky. Pestrý svět dalších bezobratlých reprezentují pavouci a sekáči, plži a mži či korýši. U každého druhu je stručně zmíněno celkové rozšíření, včetně situace v rámci České republiky, rozšíření ve Zlínském kraji, jeho bionomie a hlavní faktory ohrožení. U nejvýznamnějších druhů jsou ze Zlínského kraje uvedeny konkrétní lokality. Editorský tým vřele děkuje všem, kteří se na přípravě publikace podíleli.

Šnajdara P., Trávníček D., Konvička O., Spitzer L., Beneš J. & Šnajdarová M. (eds)(2020): Vzácné a ohrožené druhy bezobratlých Zlínského kraje. Zlínský kraj, Zlín, 180 pp.

Vydal Zlínský kraj v roce 2020, ISBN 978-80-87833-39-1

Ke stažení zde www.muzeumvalassko.cz/muzeum-on-line/kniha-vzacne-a-ohrozene-druhy-bezobratlych-zlinskeho-kraje-ke-stazeni-zdarma

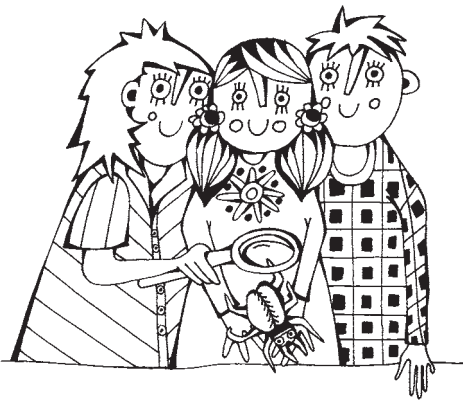

Učíme se venku

Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Pokud hledáte inspiraci ven, připojte se ke skupině UČÍME se VENKU na Facebooku nebo prozkoumejte www.ucimesevenku.cz

VYZKOUŠEJTE „ŠKOLA DOMA - ŠKOLA VENKU“ čeká na vás přes 50 aktivit ven

<https://ucimesevenku.cz/skola-doma/>

Láká vás učení venku – připojte se do skupiny

<https://www.facebook.com/groups/ucimesevenku/>

**VYZKOUŠEJTE AKTIVITY
PLNÉ HRANÍ I UČENÍ V PRAXI.**

Učte se s dětmi i rukama a v pohybu.

Vytvořte si rituál. Denně alespoň na chvíli ven do zeleně.

Učíme se venku s LÍSKOU

Už příští týden začínáme připravovat 4 nové programy Učíme se venku s LÍSKOU pro MŠ, ŠD, I. stupeň ZŠ a SVC.

Pro pedagogy vytvoříme i novou metodiku s ověřenými náměty pro jednotlivá roční období.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

Sledujte náš web, facebook a rozesílku.

**NASTARTUJTE SVOU CESTU VEN
2. 3. ZAČÍNÁ ONLINE KURZ**

Během 10 týdnů zjistíte, jak snadné, zábavné, a přitom účinné, je učit venku.

<https://ucimesevenku.cz/>

METODIKY UČÍME se VENKU

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven a získejte:

- přes 40 nových lekcí
- celkově přes 100 lekcí ven
- dohromady 568 stran inspirace ven.

www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkosti a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

Líška

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 3/2021

strana 7

Škola pro udržitelný život

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpadky? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se se věnují těmto tématům:

Škola pro udržitelný život je škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Představujete si takto svoji školu? **Každá základní nebo střední škola se může stát Školou pro udržitelný život!**

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**). Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Ve Zlínském kraji jsou od října 2020 zapojeny ZŠ INTEGRA Vsetín a ZŠ Huslenky. Další školy plánují zapojení v roce 2021.

Pro více informací či zapojení do projektu se ozvěte:
infoevvo@seznam.cz, Iva Koutná
www.skolaprozivot.cz/Skola-pro-zivot.html

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs).

Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje?

Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás?

Informační videovzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s.

www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

Ministerstvo životního prostředí

Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.
www.mzp.cz www.sfpz.cz

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy:

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVČ.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Projektové dovednosti (nejen) v EVVO.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAPII. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

Informace a přihlášky: infoevvo@seznam.cz

Specializační studium koordinátor EVVO 2021–2022

LÍSKA ve spolupráci s ALCEDEM – střediskem volného času Vsetín a Vzdělávacím a informačním střediskem Bílé Karpaty plánuje v ZÁŘÍ 2021 otevření nového kurzu akreditovaného specializačního studia pro školní koordinátory EVVO pro pedagogy MŠ, ZŠ, SŠ i SVČ.

Termín studia: září 2021 – podzim 2022

Rozsah: 250 vyučovacích hodin přímé výuky s využitím aktivních metod a forem, praktických cvičení, terénních exkurzí a pomůcek.

Místo konání: Hájenka Na novém světě, Vsetín, výjezdy na pracoviště EVVO v regionu

Lektoři: pedagogové s mnohaletými praktickými zkušenostmi, odborníci zabývající se environmentálním vzděláváním, didaktikou, plánováním školních zahrad, ochranou životního prostředí, tématy udržitelného rozvoje, rozvojovým vzděláváním atd.

Studium k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy – v souladu s § 9, odst. 1, písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb. (specializační studium).

Účastníci získají: osvědčení, sadu materiálů do výuky

Během kurzu vypracují Školní plán EVVO pro svou školu.

V případě zájmu o studium vyplňte přihlášku,

<http://www.liska-evvo.cz/doc/specializacni-studium-koordinator-evvo-2>

Informace: infoevvo@seznam.cz • 605 806 840

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY,** www.liska-evvo.cz/doc/knihovna

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na:

www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 3/2021

strana 9

Výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy

- Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město, www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- Centrum Veronica Hostětín, www.hostetin.veronica.cz/skoly
- Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole, www.prokrajinu.eu
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín, www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín www.hvezdarna-vsetin.cz
- Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště, www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště, www.ddmsikula.cz
- Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, www.bilekarpaty.cz/vis
- LÍSKA, z.s., www.liska-evvo.cz
Financování možné i z tzv. „ŠABLON“. INFORMACE: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

VÝUKOVÉ PROGRAMY LÍSKY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY, ŠKOLNÍ DRUŽINY

Učíme se venku s LÍSKOU

Témata: živá zahrada (ptáci, hmyz), stromy, jarní rostliny, půda, voda apod. v návaznosti na roční období.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí

Doporučeno: MŠ, I. st. ZŠ, ŠD, dětská skupina

Počet účastníků: 15–28

Rozsah: 1–2 hodiny, možné i jako cyklus 2 a více programů v průběhu roku
Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádobí)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 15–30

Rozsah: 2 hodiny

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ A ŠD

www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu projektové výuky. Přispívá k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Zaměření projektové výuky:

- regionální vlastivěda, interpretace místního dědictví,
- regionální udržitelná ekonomika (zemědělství, řemesla) – doporučujeme Školní farmářský den,
- polytechnika, přírodovědná gramotnost (zahrada, voda, odkud se bere jídlo, učení venku, cíle udržitelného rozvoje),
- další dle potřeby MŠ či ZŠ.

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou.

Cenu stanovíme po upřesnění programu.

Školní farmářský den

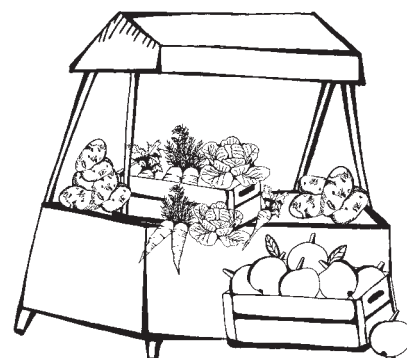
Hlavními tématy celodenního projektového dne je zemědělství, původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na vzájemné sdílení a učení („dětí – dětem“), odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce farmářů, potravinářských výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ a ZŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu, v souladu s projektovou výukou. **K zapůjčení (za manipulační poplatek) je sada pomůcek pro terénní pozorování u vody.**

6. ročník: CESTA VODY

7. ročník: VODA V KRAJINĚ

8. ročník: SPOTŘEBA VODY

Místo konání: učebna, laboratoř

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií • **Počet účastníků:** třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před výukovým programem (VP), VP (min. 1 vyučovací hodina) s lektorem, aktivní práce žáků po VP.

Učíme se s POLY – Učíme se venku

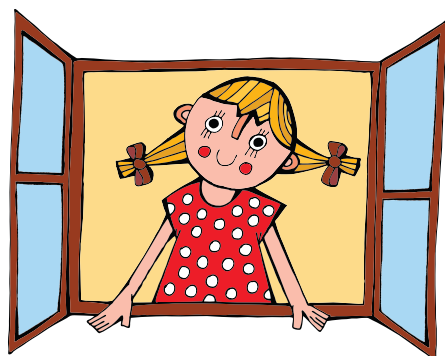
Rozvoj přírodovědné gramotnosti a polytechnických znalostí a dovedností – objevování a pozorování pestré přírody kolem nás.

Společný motivační úvod, 6 a více stanovišť s úkoly (hmyz, ptáci, půda, voda, tvary, příběhy jídla apod.), hodnocení.

Místo konání: zahrada, venkovní areál školy

Doporučeno: MŠ, I. st. ZŠ, ŠD • **Počet účastníků:** do 60 dětí

Rozsah: 4 vyučovací hodiny (4 x 45 minut)

EXKURZE LÍSKY NA FARMY A K REGIONÁLNÍM VÝROBCŮM

Po vzájemné dohodě zahrnuje dopravu autobusem, komentovanou exkurzi, praktickou činnost, ochutnávku produktů a tematický výukový blok.

Místo konání: farma, dílna či provozovna výrobce s ohledem na dostupnost.

Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD • **Počet účastníků:** 1–2 třídy

Rozsah: min. 90 minut + cesta tam a zpět

Cenu stanovíme po upřesnění programu a trasy exkurze, v návaznosti na počet žáků.

PROGRAM S LÍSKOU PRO ŠKOLU V PŘÍRODĚ, ADAPTAČNÍ POBYT ČI ŠKOLNÍ VÝLET

Po vzájemné dohodě zahrnuje:

- farmářskou stezku – farmářský den,
- stezku objevování přírody – Učíme se venku,
- tematický výukový program, např. VODA – život v každé kapce, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě, Z farmy na náš stůl, Učíme se s POLY,
- terénní exkurze do okolní přírody či na farmu,
- další témata dle potřeby MŠ či ZŠ.

Rozsah programu přizpůsobíme plánu školy.

Cenu stanovíme po upřesnění programu, v návaznosti na počet žáků.

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na

www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- **Klimatická soutěž CO2 liga, 10. ročník.** Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SŠ.

www.CO2liga.cz

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

- **Badatelsky orientované vyučování,** <http://badatele.cz/cz>
- **Fairtradová škola** www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly
- **Globální rozvojové vzdělávání,** www.globalnirozvojovjevzdelavani.cz
- **GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program,** <https://globe-czech.cz/cz>
- **Jeden svět na školách (mediální vzdělávání),** www.jsns.cz
- **Mezinárodní program Ekoškola,** <https://ekoskola.cz/cz>
- **Odpovědná škola** www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- **Skutečně zdravá škola,** www.skutecnezdravaskola.cz
- **Světová škola,** www.svetovaskola.cz
- **Škola pro udržitelný život,** www.skolaprozivot.cz
- **Žákovské parlamenty,** www.skolaprodemokracii.cz

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

■ Jak učít POLY.

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek.

Informace a objednávky:
infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

■ Metodické listy Jak učít POLY, 4 ML Život v půdě, cena 40 Kč,

www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1

■ Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem, Lenka

Pavelčíková, cena 150 Kč.

Objednávky na infoevvo@seznam.cz.
Účtujeme poštovné.

■ Bádáme každý den

Objevujte s žáky přírodní vědy každý den!

www.nakladatelstvi-safran.cz/produkt/badame-kazdy-den-a/

■ NOVÝ REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE

„Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“

www.iskopanice.cz

■ Nová publikace o ochraně a zlepšování našich řek a potoků, Mirek Kubín a spol.,

www.ochranaprirody.cz/metodicka-podpora/metodiky-aopk-cr/metodiky-pro-oblast-vodnich-ekosytemu/

■ Nová publikace Místně zakotvené učení

www.pavucina-sev.cz/data/X/n/T/sever-MZU-publikace-dobra-prax.pdf

■ Publikace: ZAMILUJ SI PŘÍRODU

Z dílny Chaloupek o.p.s. a Rezekvítku Brno. Najdete tu na 65 stranách nápady na hry zaměřené na posilování vztahu k přírodě.

www.rezekvitek.cz/?idm=12

■ METODIKY UČÍME se VENKU

Přes 40 nových lekcí, celkově přes 100 lekcí ven, dohromady 568 stran inspirace ven.

Více na: <https://ucimesevenku.cz/sady-ven/>

Objednávejte v e-shopu www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

■ Kniha Justiny a Petra Danišových, SVOBODNÁ HRA: Jak nechat vyrůst radostné, odolné a samostatné děti

www.svobodnahra.cz/kniha

■ Jděte VEN, inspirativní náměty pro pobyt venku, www.jdeteven.cz

■ David Attenborough: Život na naší planetě

Slavný 94letý přírodovědec David Attenborough bije na poplach! Jeho nový dokumentární film by měli vidět všichni politici světa i každý z nás.

■ Fairtrade Česko a Slovensko má Youtube kanál

Najdete tam zajímavá videa o fungování Fairtrade a o životě pěstitelů, trailer na oceněný dokument Ve stínu kakaovníku, ale i videa o tom, proč Ladislav Zibura a Zuzana Kronerová nakupují Fairtrade.

<https://bit.ly/fairtrade-100>

■ Inspirace pro rozvoj emocí Emoční management: Aktivity a hry

<https://drive.google.com/file/d/19ERZ36i1CsXpdn-o90GoLZc0eNPwRuQ1/view>

■ Nabídka výrobků k EVVO

Obor truhlář SOŠG Staré Město nabízí výrobky do zahrad - budky, ježkovníky, krmítka. atd., buď komplet, nebo jako skládačku, kterou si děti dodělají třeba s rodiči. Kromě toho, co najdete v nabídce, se dá dohodnout na dalších výrobcích, např. kuchyňka, lavičky, stoly apod.

Nabídka a ceník v příloze č. 3

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- 14115 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd. Více na www.veronica.cz či www.umenivibirat.cz

Přírodní zahrady

- Jak na přírodní zahradu poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- Kde jsou přírodní zahrady v Česku: www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín, <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- Ekozahrady, <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- Osivo vhodné pro přírodní zahradu nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete odkaz **Jak na školní přírodní zahradu**, www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- Časopis Školní zahrada.
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.
- Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu. <https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovnu:
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Pointu Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ Lískový web
www.poctivevyrobene.cz

■ Regionální značky
www.regionalni-znacky.cz

■ Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků. Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz

■ Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopaníc, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska**.
www.iskopanice.cz

■ Mapa českých biopotravin,
<https://kde.lovime.bio/>

■ Nabídka farmářských a bio produktů
Eko sady Komňa, www.biosvestky.cz

Ekofarma Javorník Štítná, Mléko do škol,
Ing. Radka Barboříková, tel.: +420 731 210 48

■ **BEZOBALOVÉ OBCHODY ve Zlínském kraji:**
Bezobaláč Zlín, Náměstí T.G. Masaryka 2433, Zlín,
tel.: 608 180 874, prodejna@bezobaluzlin.cz,
www.bezobaluzlin.cz

Vědomí, bezobalový obchůdek,
Dlouhá 211, Uherské Hradiště, tel.: 777 956 032,
www.facebook.com/Vedomi-bezobalovy-obchudek

Bezobalov,
Zelené náměstí 1290, Uherské Hradiště, tel.: 774 874 734,
[www.facebook.com/Bezobalov-Uherské-Hradiště](http://www.facebook.com/Bezobalov-Uherske-Hradieste)

Bez Uherský Brod, Moravská 82, Uherský Brod,
www.facebook.com/BezUherskyBrod

Českův mlýn, Jarcová 160, Bystřička,
tel.: 733 539 250, ceskuvmlyn@probio.cz,
www.probio.cz

Zdravé já – výrobky s příběhem, Palackého 457, Rožnov p. R.,
tel.: 730 100 240, hanka@vyrobkyspribehem.cz,
www.vyrobkyspribehem.cz

Delizia – rozlévaná EKO drogerie, ulice Mostecká, Vsetín
[www.facebook.com/Delizia-Rozlévaná-EKO-drogerie](http://www.facebook.com/Delizia-Rozlevaná-EKO-drogerie)

ZeLo Bedýnky, ulice Mostecká, Vsetín

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv. Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně. Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko www.liska-evvo.cz/doc/fairtrade-cesko-a-slovensko-prinasi-novinky-ze-sveta-fairtrade
<https://fairtrade-cesko.cz/>

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéšském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětově nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráníme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlášených grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.**
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká chodbou do dvora, vstup je ze zadní části budovy, nebo přímo dvorem od budovy OSSZ od řeky Bečvy).

S ohledem na aktuální situaci je ZAVŘENO!

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaje, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji
Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.
Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 3/2021

strana 15